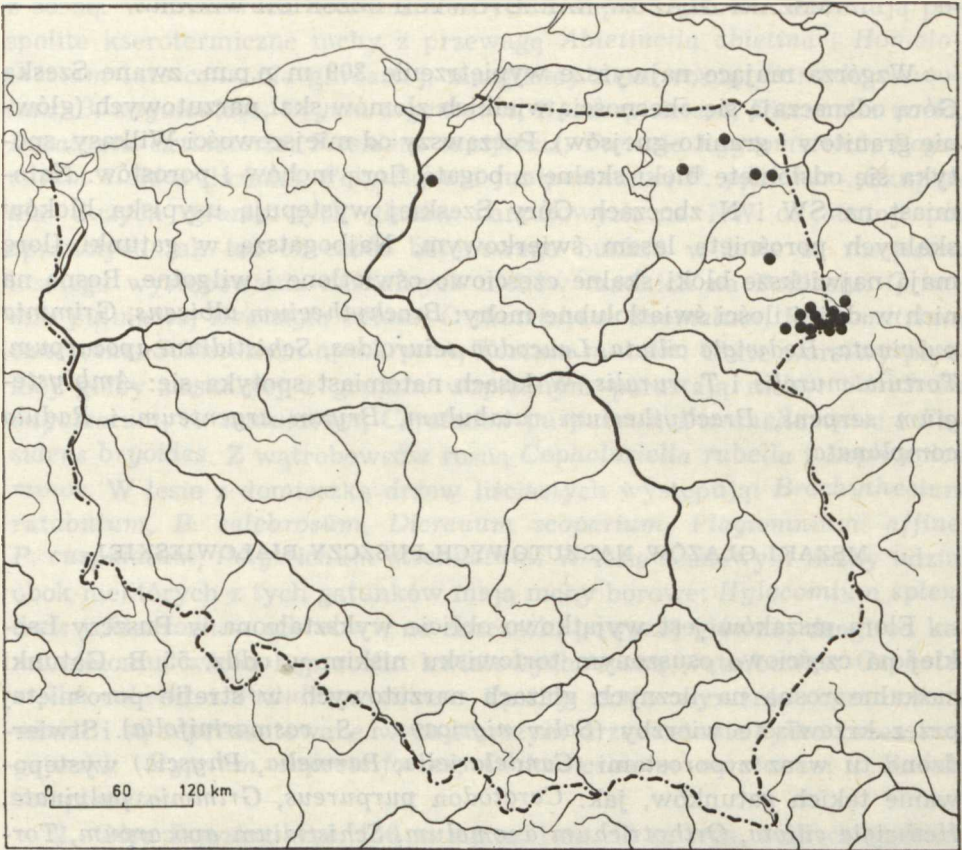

Ryc. 1. Rozmieszczenie stanowisk rzadkich mchów i wątrobowców w północno-wschodniej Polsce

The distribution of localities of rare mosses and hepatics in north-eastern Poland
 a — *Sphagnum wulfianum*, b — *Riccia fluitans*, c — *Ricciocarpus natans*, d — *Trichocolea tomentella*, e — *Geocalyx graveolens*, f — *Lejeunea cavifolia*

we informacje. W zebranym materiale z Białowieckiego Parku Narodowego stwierdzono dwa borealno-górskie gatunki, tj. *Anastrophyllum michauxii* i *Solenostoma caespiticium*. Stanowisko *A. michauxii* znajduje się w narożu oddz. 318, gdzie jego okazy zebrano na murszejącym pniu sosny. Stanowisko to jest pierwszym notowanym miejscem występowania jego na niżu środkowoeuropejskim. Według danych Müllera (10) i Szweykowskiego (16), rośnie on w górach środkowej Europy i w Skandynawii powyżej 600 m n.p.m. Badane okazy o długości 1,5–2 (2,5) cm są z licznymi periancjami i z typowymi dla niego czerwono-brunatnymi wielokątnymi rozmnóżkami. Drugi wątrobowiec — *Solenostoma caespiticium* został zebrany dwukrotnie w BPN w oddz. 373 i 374 w bagnistym i zakępionym olsie z udziałem świerka i elementu borealnego gatunków runa. Rozmieszczenie tego gatunku jest ograniczone wyraźnie do torfowiskowo-leśnych obszarów północnych kraju (16). Wśród

Ryc. 2. Rozmieszczenie *Sphagnum wulfianum* w Polsce i Białowieżskiej Puszczy w BSRR

The distribution of *Sphagnum wulfianum* in Poland and in Białowieża primeval forest in BSSR

mszaków w zdj. 2211, wykonanym w oddz. 374, stwierdzono: *Bazzania trilobata*, *Plagiochila asplenioides*, *Pseudobryum cinclidioides*.

Obok gatunków przedstawionych w wykazie zajmowano się charakterystyką flory nie badanych dotychczas rejonów. Należą do nich Szeskie Wzgórza na S od Gołdapi oraz wzgórze kredowe w Mielniku nad Bugiem. Ten ostatni rejon badań, bogaty w kserotermiczne gatunki mchów, był dotychczas tylko częściowo obiektem zainteresowań (9). Większość podanych gatunków została po raz pierwszy stwierdzona.

MSZAKI GŁAZÓW NARZUTOWYCH SZESKICH WZGÓRZ

Wzgórza mające najwyższe wypiętrzenie 309 m n.p.m. zwane Szeską Górą odznaczają się obecnością wielkich złomów skał narzutowych (głównie granitów i granito-gnejsów). Począwszy od miejscowości Wilkasy, spotyka się odsłonięte bloki skalne z bogatą florą mchów i porostów. Natomiast na SW i N zboczach Góry Szeskiej występują usypiska bloków skalnych porośnięte lasem świerkowym. Najbogatszą w gatunki florę mają największe bloki skalne częściowo oświetlone i wilgotne. Rosną na nich w dużej ilości światłolubne mchy: *Brachythecium albicans*, *Grimmia pulvinata*, *Hedwigia ciliata*, *Leucodon sciuroides*, *Schistidium apocarpum*, *Tortula muralis* i *T. ruralis*. W lasach natomiast spotyka się: *Amblystegium serpens*, *Brachythecium rutabulum*, *Bryum argenteum* i *Rudula complanata*.

MSZAKI GŁAZÓW NARZUTOWYCH PUSZCZY BIAŁOWIESKIEJ

Flora mszaków jest wyjątkowo obficie wykształcona w Puszczy Laciekiej na częściowo osuszonym torfowisku niskim w oddz. 55 B. Gatunki naskalne rosną na licznych głazach narzutowych w strefie porośniętej przez krzewiaste wierzby (*Salix nigricans* i *S. rosmarinifolia*). Stwierdzono tu wraz z porostami (*Candelariella*, *Parmelia*, *Physcia*) występowanie takich gatunków, jak: *Ceratodon purpureus*, *Grimmia pulvinata*, *Hedwigia ciliata*, *Orthotrichum anomalum*, *Schistidium apocarpum*, *Tortula muralis*, oraz mszaków rosnących na różnym substracie: *Brachythecium rutabulum*, *B. salebrosum*, *Bryum argenteum*, *B. caespiticium*, *Ceratodon purpureus*, *Fissidens adiantoides*, *Hypnum cupressiforme*, *Leucodon sciuroides*, *Lophocolea heterophylla*, *Plagiomnium affine*, *P. cuspidatum*, *Polytrichum juniperinum* i *Tortula ruralis*. Opisana flora jest podobna do stwierdzonej flory w Uroczysku Kamień w dolinie rzeki Hwoźnej, oddz. 257.

MSZAKI WZGÓRZ KREDOWYCH W MIELNIKU

Interesujące pod względem florystycznym są najbardziej wyniesione wypiętrzenia kredowe:

1. Góra Uszestna albo Uszeście, wys. 204,1 m n.p.m. Jest najwyższym pagórkem koło Mielnika, miejscem skupienia najbardziej interesujących gatunków pontyjskiej flory kwiatowej (5). Pochyłe wzniesienia i południowe stoki mają bogatą florę, a tylko na NE występuje las mieszany

z sosną. W murawach kserotermicznych z kępami jałowca dominują pospolite kserotermiczne mchy z przewagą *Abietinella abietina* i *Homalothecium lutescens*. Na gliniastej, marglistej ziemi rosną: *Barbula convoluta*, *B. unguiculata*, *Bryum argenteum*, *B. caespiticium*, *Dicranella varia*, *Encalypta extinctoria*, *Fissidens taxifolius*, *Funaria hygrometrica*, *Pogonatum aloides* (licznie), *Polytrichum juniperinum* i *P. piliferum*. Skupienia dużych granitowych głazów narzutowych na NW od strony pól uprawnych jak też obecność betonowego bunkra w lesie są miejscem liczego występowania naskalnych mchów rzadkich na Podlasiu: *Grimmia pulvinata*, *Hedwigia ciliata*, *Orthotrichum anomalum*, *Rhacomitrium canescens*, *Schistidium apocarpum*, *Tortula muralis*. Ubite warstwy płytkiej gleby naskalnej z gruzem wapiennym porastają mchy: *Atrichum angustatum*, *A. undulatum*, *Ceratodon purpureus*, *Dicranella varia* i *Fissidens bryoides*. Z wątrobowców rosną *Cephaloziella rubella* i *Lophocolea minor*. W lesie z domieszką drzew liściastych występują: *Brachythecium rutabulum*, *B. salebrosum*, *Dicranum scoparium*, *Plagiomnium affine*, *P. cuspidatum*, *Polytrichum attenuatum*. W lesie sosnowym liczny udział obok niektórych z tych gatunków mają mchy borowe: *Hylocomium splendens* i *Pleurozium schreberi*, na zboczach, powyżej głównej drogi od kamieniołomu, wśród kęp roślin kwiatowych, rosną wątrobowce: *Cephaloziella rubella* i *Ptilidium ciliare*. Epifity mają wyraźnie ograniczony udział i są reprezentowane w najstarszym drzewostanie tylko przez trzy gatunki: *Hypnum cupressiforme*, *Orthodicranum montanum* i *Radula complanata*.

2. Góra Rowska, wys. 160 m n.p.m. i ok. 40 m wys. względnej. Strome, południowe zbocza, porośnięte jałowcem i sosną jak też nie opalone przez krzewy, porasta roślinność kserotermiczna murawowa. Dominują wśród niej najczęściej skupienia *Oxytropis pilosa*, *Silene otites*, *Asperula tinctoria* oraz *Cytisus nigricans* i *C. ratisbonensis*. Z mchów stwierdzono pospolite gatunki kserotermiczne: *Abietinella abietina*, *Brachythecium albicans*, *Bryum caespiticium*, *Homalothecium lutescens*, *Tortula ruralis*, *Trichostomum tenuirostre*, w zaroślach także *Hypnum cupressiforme*, *Rhytidiadelphus triquetrus*. Z gatunków kalcyfilnych, obok wspomnianych, stwierdzono *Encalypta extinctoria* i *E. streptocarpa*. Sąsiadująca z Górą Rowską Góra Pieszczańska ma zniszczoną roślinność na stokach przez wypas. Rosną tu sporadycznie tylko efemeryczne gatunki, jak *Pterygoneurum ovatum*, *Pottia intermedia*, oraz pospolite gatunki *Bryum*.

3. Góra Zamkowa, wys. 180 m n.p.m. i ok. 60 m wys. względnej odniesionej do doliny Bugu. Łączy się ona z przylegającymi od zachodu stromymi zboczami zwanymi Szubienicami. Mchy rozwijają się na stromych stokach w miejscach pokrytych skąpo roślinnością i na usuwiskach

ziemi. Są to pospolite gatunki kserotermiczne, jak: *Aloina rigida*, *Barbula convoluta*, *Bryum argenteum*, *B. caespiticium*, *Pottia intermedia*. Najrzadszymi gatunkami są efemerydy — *Pterygoneurum ovatum* i *P. subsessile* występujące często, tylko w murach kserotermicznych w paśmie Wyżyn Środkowopolskich. Rozwój tych gatunków ma miejsce wyłącznie w okresie wczesnej wiosny i mokrej jesieni.

WYKAZ STANOWISK I TAKSONÓW

Przedstawiony wykaz stanowisk opracowano, podobnie jak w poprzednich pracach (1, 8), w oparciu o podział geomorfologiczny i regionalny północno-wschodniej Polski. Dla obszaru leśnego Puszczy Białowieskiej wraz z wydzielonym Białowieskim Parkiem Narodowym (BPN) przyjęto podział na nadleśnictwa, rezerваты, oddziały i uroczyska. Stanowiska z numerami zdjęć fitosocjologicznych wykonanych w lasach odnoszą się do dokumentacji Zakładu Ochrony Przyrody IBL w Białowieży. Również podstawowy materiał zielnikowy badanych gatunków mszaków znajduje się w zielniku tego Zakładu. Liczby podane przy nazwach taksonów oznaczają stanowiska podane w wykazie regionów.

I. POJEZIERZE MAZURSKIE: A. Puszcza Romicka: Gołdap, łęg wysiękowy wśród grądu, zdj. 4831 (1), grąd z *Allium ursinum*, zdj. 5224 (2). B. Szeskie Wzgórza k. Gołdapi: głazowiska na szczycie (3), Kowale Oleckie, starodrzew czarnych topól i jesionów we wsi (4). C. Rez. Dębowo k. Biskupca Reszelskiego: świerczyna (5). D. Puszcza Borecka: Czerwony Dwór, ols, zdj. 4222 (6), nadl. Stałe Juchy, bór świeży, zdj. 5607 (7).

II. POJEZIERZE SUWAŁSKIE: A. Okolice Sejna: Puńsk, bór świeży (8), Żagary, C-213, torf. wysokie (9). B. Wigierski Park Krajobrazowy: Zarzecze k. Suwałk, ols (10), Dubowo, bór świerkowo-torfowcowy (11), Gospodarstwo Huta, łęg nad rzeką Kamionką (12), rez. Tobolinka, torf., zdj. 5947 (13), nadl. Pomorze, C-234 (14), C-371, zdj. 6290, bór mieszany torfowcowy (15), ols, zdj. 6293 (16), ols, zdj. 6395 (17). C. Rejon jez. Wiłkokuk: torf. przejściowe, zdj.: 6312 (18), 6313 (18), ols, zdj.: 6315 (19), 6321 (20), Zelwa, C-328 (21), rez. nad jeziorem Wiłkokuk, C-371, w *Caricetum limosae*, zdj.: 6313, 6321 (22).

III. PUSZCZA AUGUSTOWSKA: A. Nadl. Szczebra: torf., zdj. 5695 (23), ols, zdj. 5711 (24), Mikuły (25), jez. Głębokie, F-114 (26), jez. Serwy, torf. wysokie, zdj. 5825 (27), las mieszany torfowcowy, zdj. 5862 (28), leśn. Płaska, łęg (29), ols, zdj. 5565 (30), jez. Orle, F-107 (31), jez. Krzywe, F-108 (32), rez. Perkuć, ols sosnowy, zdj. 5544 (33), ols, zdj. 5711 (34), Mikaszówka (35), jez. Mikaszewo, F-133 (36). B. Nadl. Balinka: ols, zdj. 1423 (37), ols brzoźowy, zdj. 1470 (38), ols, (39), ols sosnowy, zdj.: 5872, 5873, 5876, 5878 (40), na zmurszałym drewnie (41), ols (42), Głęboki Bród: grąd murszowy, zdj. 5833 (43), torf. wysokie, zdj. 5857 (44). C. Rajgród: bór świeży czernicowy, zdj. 5809 (45).

IV. WYSOCZYNA BIAŁOSTOCKA: A. Puszcza Knyszyńska (z obszarem na W od Knyszyna): Trzcianne, bór świeży, zdj.: 4888, 4895 (46), Lipniki,

bór świeży, forma z *Vaccinium vitis-idaea*, zdj. 4704 (47). B. Złota Wieś: torf. przejściowe (48), dol. strumienia Woronicza, oddz. 217, bór mieszany torfowcowy — *Betulo-Piceetum* (49), Waliły, *Circaeo-Alnetum*, zdj. 5907 (50), bór mieszany torfowcowy, zdj.: 5917, 5918 (51), Hieronimowo, ols na S od Michałowa na N od wsi Narew (52), starorzecze Narwi na E od wsi Narew (53), ols, zdj.: 4676 (54), 5909 (55), 5919 (56).

V. RÓWNIINA KURPIOWSKA: A. Puszcza Myszyniecka: Kolno, bór świeży, zdj.: 4742, 4743 (57), Złota Wieś, torf. przejściowe (58), Nowogród, ols, zdj. 4728 (59). B. Dolina Narwi k. Tykocina: Siekierki (60).

VI. WYSOCZYŻNA BIELSKA: A. Puszcza Białowieska: Puszcza Lacka, oddz. 55 B, częściowo osuszone torf. śródleśne z głazami narzutowymi (61), oddz. 74 B, ols (62), dol. Narewki k. Skupowa Nowego (63), Przybudek k. Hajnówki, na W od Lackiej Puszczy, w *Caricetum vesicariae*, zdj. 6894 (64), nadl. Browek: Pasiaki, ols, zdj. 5156 (65), bór świeży (66), oddz. 108 Aj, bór świerkowo-torfowcowy (67), rez. Wilczy Szlak, zdj. 7025 (68), nadl. Hajnówka: kamienie granitowe w olsie (69), rez. Przyszosowy, ols, zdj. 4181 (70), nadl. Zwierzyniec: oddz. 451 C, łęg (71), nadl. Leśna, dol. Leśnej, oddz. 574 C (72), oddz. 575 (73), rez. Głęboki Kąt (74), nadl. Białowieża: oddz.: 344 (75), 374 (76), 525 C, ols (77), 583 A, ols (78), 603 C, ols (79), 608 B, ols (80), nadl. Starzyna: rez. Michnówka (81), oddz.: 539 A, ols (82), 743 B (83). B. Białowieski Park Narodowy: oddz. 224 B (84), 256 (85), 287 (86), 288 (87), 313 B (88), 318, naroże NW (89), 320 (90), 340 (91), 342 (92), 343 B (93), 345 (94), 373 (95), 374; ols. zdj. 2211 (96), 418 A (97), 464 A (98), Wysokie Bagno (Bór), oddz. 476 Bc, zdj. 6561 (99), zrąb po łęgu jesionowo-olszowym, zdj. 5391 (100). C. Polana Białowieska: torf. źródłiskowe, na NW od Zastawy (101), torf. śródleśne „Kropiwnik”, oddz. 426 A (102). D. Wzgórza k. Mielnika nad Bugiem: Góra Uszestna (103), Góra Rowska (104), Góra Zamkowa (105).

WYKAZ GATUNKÓW

MUSCI

<i>Barbula unguiculata</i> Hedw. 103, 104, 105	<i>Orthotrichum anomalum</i> Hedw. 3, 61
<i>Orthodicranum flagellare</i> (Hedw.) Loeske 49, 72, 73	<i>Orthotrichum affine</i> Schrad. 4
<i>Tortula muralis</i> Hedw. 3, 61	<i>Orthotrichum lyellii</i> Hook. et Tayl. 4, 72
<i>Tortula papillosa</i> Wils. in Spruce 4	<i>Orthotrichum tenellum</i> Bruch 4
<i>Grimmia pulvinata</i> (Hedw.) Sm., 3, 61	<i>Orthotrichum obtusifolium</i> Schrad. 4
<i>Schistidium apocarpum</i> (Hedw.) B. S. G. 3, 61	<i>Ulota ulophylla</i> Broth. 72
<i>Rhacomitrium canescens</i> (Hedw.) Brid. 3, 61	<i>Fontinalis antipyretica</i> L. ex Hedw. var. <i>gigantea</i> Sull. 26, 31, 32, 36
<i>Mnium stellare</i> Hedw. 60	<i>Hedwigia ciliata</i> (Hedw.) P. Beauv. 3, 61
<i>Mnium hornum</i> Hedw. 10, 72, 78	<i>Leucodon sciuroides</i> (L.) Schwaegr. 3, 34, 61, 72
<i>Plagiomnium rugicum</i> (Laur.) Kop. 101, 102	<i>Homalia trichomanoides</i> (Hedw.) B. S. G. 29, 30, 52, 72, 102
<i>Pseudobryum cinclidioides</i> (Hueb.) Kop. 82, 96	<i>Helodium blandowii</i> (Web. et Mohr) Warnst. 102

- Leptodictyum riparium* (Hedw.)
Warnst for. *longifolium* Grout
72
- Amblystegium varium* (Hedw.)
Lindb. 61, 69
- Calliergon cordifolium* (Hedw.)
Lindb. 61, 72, 81
- Drepanocladus aduncus* (Hedw.)
Mnkm. for *capillifolium*
(Warnst.) Mnkm. 61
- Drepanocladus fluitans* (Hedw.)
Warnst. 61, 62
- Drepanocladus uncinatus* (Hedw.)
Warnst. 49, 72
- Drepanocladus lycopodioides* (Brid.)
Warnst. 61
- Scorpidium scorpioides* (Hedw.)
Limpr. 61
- Homalothecium nitens* (Hedw.)
Robins. 101, 102
- Brachythecium campestre* (Bruch.)
B. S. G. 49
- Brachythecium plumosum* (Hedw.)
B. S. G. 49
- Brachythecium velutinum* (Hedw.)
B. S. G. 72, 73
- Plagiothecium roseanum* B. S. G. 3
- Plagiothecium silvaticum* (Brid.)
B. S. G. 49, 72, 73
- Heterophyllum haidanianum* (Grev.)
Fleisch 72
- Sphagnum wulfianum* Girg. 11, 67,
68, 85

HEPATICAE

- Riccia fluitans* L. 6, 14, 26, 29, 52, 63,
65, 87, 88, 90, 91, 92, 93, 95—97
- Ricciocarpus natans* (L.) Corda 36,
53, 64
- Riccardia pinguis* (L.) Gray 3 29,
49, 72, 102
- Riccardia incurvata* Lindb. 22
- Riccardia latifrons* Lindb. 19, 79
- Riccardia palmata* (Hedw.)
Carruth. 18, 78, 79, 95
- Marchantia aquatica* Burgeff 33, 48,
49, 100, 101
- Conocephalum conicum* (L.) Wigg. 2,
43, 49, 50
- Barbilophozia barbata* (Schmid.)
Loeske 30
- Anastrophyllum michauxii* (Web.)
Buch. 89
- Solenostoma caespiticium* (Lindb.)
Steph. 95, 96
- Jungermannia leiantha* Grolle 10,
12, 78
- Jamesoniella autumnalis* (DC)
Steph. 29, 49, 66, 74, 86
- Plagiochila major* Nees 49, 72, 73, 78
- Mylia anomala* (Hook.) Gray 9, 18,
21, 27, 44, 95
- Geocalyx graveolus* (Schrad.)
Dum. 17, 30, 49, 59, 75—80, 99
- Cephalozia media* Lindb. 18, 19, 49,
79, 95
- Cladopodiella fluitans* (Nees)
Buch 13, 23
- Nowellia curvifolia* (Dicks.) Mitt.
71, 75—77
- Ptilidium ciliare* (L.) Hampe 7, 8,
41, 45—47, 57
- Ptilidium pulcherrimum* (Web.)
Hampe 49, 71, 73, 81, 82
- Trichocolea tomentella* (Ehrh.) Dum.
1, 28, 39, 49, 66, 71
- Blepharostoma trichophyllum* (L.)
Dum. 19, 30, 38, 55, 66, 72, 78, 79
- Bazzania trilobata* (L.) Gray 37, 38,
66, 81, 84, 96
- Calypogeia neesiana* (Mass. et Ca-
rest.) K. Müll. 15, 24, 33, 40, 49,
51, 72, 73
- Calypogeia meylanii* Buch 3, 5, 39,
68, 70, 72
- Calypogeia mülleriana* (Schiffn.)
K. Müll. 16, 56
- Frullania dilatata* (L.) Dum. 3, 4, 61,
73, 78, 79
- Radula complanata* (L.) Dum. 3, 4,
6, 7, 8, 12, 19, 20, 23, 28, 34, 46, 49,
61, 72, 73, 78, 79
- Lejeunea cavifolia* (Ehrh.) Lindb.
73, 78, 79

PIŚMIENNICTWO

1. Bloch M., Karczmarz K., Sokołowski A. W.: Nowe dane do flory mszaków północno-wschodniej Polski, II. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska sectio C **34**, 47—53 (1980).
2. Błoński F.: Spis roślin skrytokwiatowych zebranych w roku 1887 w Puszczy Białowieskiej. Pam. Fizjograf. **10**, 129—190 (1890).
3. Błoński F., Drymmer K., Ejsmond A.: Sprawozdanie z wycieczki botanicznej, odbytej do Puszczy Białowieskiej w lecie 1887 r. Pam. Fizjograf. **8**, 59—115 (1888).
4. Błoński F., Drymmer K., Ejsmond A.: Sprawozdanie z wycieczki botanicznej, odbytej do Puszczy Białowieskiej, Ładzkiej i Świsłockiej w r. 1888. Pam. Fizjograf. **9**, 129—243 (1889).
5. Celiński F.: Flora pontyjska w Mielniku nad Bugiem. Chrońmy przyr. ojcz. **10** (6), 21—27 (1954).
6. Hackiewicz-Dubowska M.: Roślinność gnijących pni w Puszczy Białowieskiej. Sprawozdanie z Posiedzeń Tow. Nauk. Warsz. Wydz. IV. Nauk Biol. **29** (7—9), 189—222 (1936).
7. Karczmarz K., Kornijów A.: On the Distribution of Some Rare Bryophytes in Poland, *Lindbergia* **7**, 32—34 (1981).
8. Karczmarz K., Sokołowski A. W.: Nowe dane do flory mszaków północno-wschodniej Polski. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, sectio C **32**, 45—52 (1977).
9. Mickiewicz J.: Materiały do flory mszaków Podlasia. Dolina Bugu na odcinku Mielnik—Nur. *Fragm. Flor. et Geobot.* **6** (3), 417—425 (1960).
10. Müller K.: Die Lebermoose Europas. Rabenhorst's Kryptogamen-Flora, 3 Aufl., Ak. Vlg.-Gesell., Leipzig 1954, 1365.
11. Rejment-Grochowska I.: *Bryophyta* II, *Hepaticae* — wątrobowce [w:] Flora słodkowodna Polski. **17**, PWN, Kraków 1971, 334.
12. Rejment-Grochowska I., Mickiewicz J.: Materiały do flory mszaków Suwalszczyzny. *Fragm. Flor. et Geobot.* **8** (1), 3—22 (1962).
13. Sobotka D.: Rozmieszczenie *Sphagnum wulfianum* Girgens. w Polsce. *Fragm. Flor. et Geobot.* **21** (1), 143—145 (1975).
14. Sokołowski A. W.: Fitosocjologiczna charakterystyka borów świerkowych Puszczy Białowieskiej. *Prace IBL* **304**, 45—69 (1966).
15. Szafnagel K.: Zapiski bryologiczne, I. Sprawozdanie z wycieczek bryologicznych, odbytych w rozmaitych miejscowościach kraju w latach 1882—1885 przez Kazim. Szafnagla, Wilno 1908, 49—56.
16. Szweykowski J.: *Prodromus Florae Hepaticarum Poloniae*. Pozn. Tow. Przyj. Nauk. *Prace Kom. Biol.* **19**, 1—596 (1958).

РЕЗЮМЕ

Третья статья, посвященная флоре мохообразных северо-восточной Польши, содержит новые данные о мохообразных Сувальско-Августовского приозерья, Беловежской пуши, а также результаты исследований флоры эрратических камней Шеских холмов, Беловежской пуши. Кроме того, приводятся новые виды мохообразных ксеротермических трав меловых холмов окрестностей Мельника на Буге. Новым для низменности Польши является 1 местообитание *Anastro-*

phyllum michauxii в Беловежской пуще и несколько новых местообитаний *Sphagnum wulfianum* (рис. 2). На картах размещения редких мохообразных Польши приводятся местообитания 6 видов: 5 печеночников и 1 сфагнового мха (рис. 1a—f).

SUMMARY

This third contribution to the bryophytes flora of north-eastern Poland contains new data from the Suwalsko-Augustowskie Lake District, the Białowieża primeval forest, as well as investigations in the flora of erratic blocks from the Szeskie Wzgórza, the Białowieża forest. New bryophytes species from the xerothermic grasses of chalk hills in the vicinity of Mielnik on the Bug are also reported. The new findings in Poland's lowlands include 1 locality of *Anastrophyllum michauxii* in the Białowieża forest and several new places of the occurrence of *Sphagnum wulfianum* (Fig. 2). The enclosed maps illustrate the distribution of bryophytes rare in Poland and show the localities of 6 species, 5 hepatics and 1 bog bryophyte (Fig. 1 a—f).